שלשה מטבעות זה על גב זה, כריכות ברה"י, וככרות של בעה"ב וגיזי צמר הלקוחין מבית האומן *כדי יין וכדי שמן הרי אלו חייב להכריז: **גמ'** טעמא דמצא פירות בכלי ומעות בכיס, הא כלי ולפניו פירות, כיס ולפניו מעות הרי אלו שלו, תנינא להא דתנו רבנן מצא כלי ולפניו פירות, כיס ולפניו מעות הרי אלו שלו, מקצתן בכלי ומקצתן על גבי קרקע, מקצתן בכיס ומקצתן על גבי קרקע חייב להכריז ורמינהו מצא דבר שאין בו סימן בצד דבר שיש בו סימן חייב להכריז, בא בעל סימן ונטל את שלו, זכה הלה בדבר שאין בו סימן אמר רב זביד לא קשיא הא בכובא וכיתנא, הא בצנא ופירי [א] רב פפא אמר הא והא בצנא ופירי ולא קשיא הא דאשתייר בה מידי הא דלא אשתייר בה מידי [ב] ואיבעית אימא הא והא דלא אשתייר בה מידי ולא קשיא הא דמהדרי אפיה לגבי פירי הא דלא מהדרי אפיה לגבי פירי ואיבעית אימא הא והא דמהדרי אפיה לגבי פירי ולא קשיא הא דאית לה אוגנין לצנא הא דלית לה אוגנין לצנא: צבורי פירות וצבורי מעות: שמעת מינה מנין הוי סימן? תני צבור פירות, שמעת מינה מקום הוי סימן? תני צבורי פירות: שלשה מטבעות זה על גב זה: אמר רבי יצחק מגדלאה והוא שעשויין כמגדלין תניא נמי הכי מצא מעות מפוזרות הרי אלו שלו, עשויין כמגדלים חייב להכריז, ואלו הן עשויין כמגדלים שלשה מטבעין זה על גב זה הא גופא קשיא: אמרת מצא מעות מפוזרות הרי אלו שלו הא משלחפי שלחופי חייב להכריז אימא סיפא עשויין כמגדלין חייב להכריז הא משלחפי שלחופי הרי אלו שלו? תנא כל שאין עשויין כמגדלין מפוזרות קרי להו, [ג] א"ר חנינא לא שנו אלא של שלשה מלכים אבל של מלך אחד אינו חייב להכריז, היכי דמי: אי דעשויין כמגדלין אפילו של מלך אחד נמי, ואי דאין עשויין כמגדלין אפילו של שלשה מלכים נמי לא? אלא אי אתמר הכי אתמר לא שנו אלא של מלך אחד בעין שלשה מלכים (אבל של מלך אחד אינו חייב להכריז) {והיכי דמי דעשויין כמגדלים רויחא תתאה, ומציעא עילויה, וזוטא עילויה מציעא, דאמרינן אנוחי אנחינהו} אבל של מלך אחד {דכולהו כי הדדי נינהו אע"ג דמנחי אהדדי} הרי אלו שלו {אימר אתרמויי אתרמי ובהדדי הדדי נפול} ורבי יוחנן אמר אפילו של מלך אחד נמי מכריז, *מאי מכריז? מנין, מאי איריא תלתא אפי' תרין נמי? אמר רבינא (א) *טבעא מכריז *בעי ר' ירמיה כשיר מהו, כשורה מהו, כחצובה מהו, כסולם מהו? [ד] פשוט מהא חדא דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה כל שאילו מכנים לה קיסם בינהן ונוטלם בבת אחת חייב להכריז, בעי רב אשי כאבני

שלשה מטבעות זו ע"ג זו · בגמרא מפרש סימנייהו: **גמ' טעמא דמצא כו'** · התם הוא דאמר שהפירות לבעל הכלי: **הא כלי ולפניו פירות** · הרי אלו הפירות של מוצאן ואע"פ שהכלי לבעל הסימן, את הכלי יחזיר ואת הפירות יעכב לו דלא אמרינן מהאי מנא נפל: **מקצתן בכלי כו'** · הדבר מוכיח דהנך דעל גבי קרקע דהנך הוא וחייב להחזירם למי שיתן סימן בכלי וכן מעות לבעל הכיס: **ה"ג מצא דבר שאין בו סימן בצד דבר שיש בו סימן** · כגון מעות לפני כיס: **חייב להכריז** · על הכל ויתנו המעות לבעל הכיס: **בא בעל סימן ונטל את שלו** · את הכיס ואמר אין המעות שלי זכה הלה במעות: **הא** · דקתני הרי אלו שלו: **בכובא וכיתנא** · גיגית מוטלת ופשתן לפניה דודאי האי פשתן לאו מגיגית נפל דאי מינה נפל הוה משתייר בה והוא הדין לכיס ולפניו מעות מהאי טעמא, **הא** דקתני חייב בצנא ופירי דעבידי דשרקי ונפלי מיניה כולהו: **הא דקתני חייב בדאשתייר** · ואיכא למימר הנך דאבראי מיניה נפל: **והא דלא אשתייר** · כיון דשפה לצנא יש לו אוגנין כפולים לתוכו אי מתוכו נפל הוה משתייר ביה דאוגנין מעכבי ליה: ה"ג הא והא דלא אשתייר ביה מידי: **הא דאית ליה אוגנין** · לאו מיניה נפל דאי מיניה נפל הוה משתייר ביה מידי: **ש"מ מנין הוי סימן** · דאי לאו הכי מאי סימן איכא: **תני צבור פירות** · דאין כאן מנין (ב) מאי סימניה מקום דכיון דצבורין היטב הוה ויהיב סימנא במקום פלוני הנחתים: **תני צבורי פירות** · סימני מנין (ג) דהוי מדחי ליה לא הא תפשוט ולא הא תפשוט: **והוא שעשוין כמגדלין** · לקמיה מפרש שלשתן רחבין זה מזה ומניח מלמטה את הרחב ועליו את הבינוני ועליון הוא הקצר שבכולן כמגדל זה העשוי היסוד רחב ומקצר ועולה וכי מנחי הכי לאו דרך נפילה הוא אלא דרך הינח והיה דעתו לחזור וליטלן ושכח הלכך נוטל ומכריז וזה בא ונותן סימן ואומר מגדלין היו עשוין: **ג' מטבעות** · שאין דומות זו לזו ברחבן: **משלחפי שלחופי** · מקצת זו על חבירתה ומקצת על גבי קרקע: **חייב להכריז** · אלמא כי האי גוונא לאו דרך נפילה הוא: **של שלשה מלכים** · קס"ד שלא היו צורותיהם שוות שכל מלך כותב שמו וצורתו על מטבע שלו: **אי דעשויין כמגדלין** · שאין שוין ברחבן ומונחים כמו שפרישית: **אפילו של מלך אחד** · שצורת שלשתן שוות: **של מלך אחד כעין שלשה מלכים** · כלומר אפי' הן של מלך אחד שצורת שלשתן שוה והן כעין שלשה מלכים שחלוקין ברחבן ודומין לג' מטבעות: ה"ג והיכי דמי כגון שעשויין כמגדלין חייב להכריז: **דכולהו כי הדדי נינהו** · שוין ברחבן: **אע"ג דכי הדדי מנחי** · זה על זה ולאו משלחפי: **אימור [אתרמויי] אתרמי** · דהכי נפל ולאו זה הינח וסימן אין לו בהם ואפי' מקום דלא ידע היכן נפל: **אפי' של מלך אחד מכריז** · הואיל ומטבעות הוו זו ע"ג זו יש כאן סימן, דלא אתרמי דנפול הכי: **ופרכינן מאי מכריז מנין** · כך וכך מטבעות מצאתי וזה בא ונתן סימן זו ע"ג זו מצאתם: **טבעא מכריז** · מטבעות מצאתי הלכך תרי לאו סימנא הוא דמיעוט מטבעות ב': **כשיר** · מוטלין בעגול כאגעדה: **כשורה** · זו אצל זו: **כחצובה** · כג' רגלי קקן כל אחד כנגד אויר של שני כזה *.*: **כסולם** · רוב אמצעי על התחתון ורוב העליון על האמצעי כמו מעלות שקורין אשקולט"ש: **פשוט מהא** · דר"כ חדא: **כל שאילו מכנים כו'** · וכי הוו כסולם ניטלים בבת אחת:

הא בכובא וכיתנא · פי' רש"י דמתני' בכובא וכיתנא וקשה דקתני מצא פירות וי"א דכיתנא אקרי פירי כדאמרינן (בבראשית רבה) ויבא קין מפרי האדמה זרע פשתן הביא ודוחק ונראה דמתני' בצנא ופירי דכיון דאין הפירות מחוברים יחד אינו מן הכלי נפלו היה קצת נשאר מהם בכלי אבל פשתן שקשור ביחד יכול להיות שבכלי היה ונפל ור"ח פי' דפריך אמאי דקאמר מקצתן על גבי קרקע חייב להכריז ורמינהו מצא דבר כו' בא בעל סימן ונטל את שלו זכה המוצא במה שבידו היינו מה שבחוץ אע"פ שיש בפנים קצת פירות ואפילו בעל כלי אומר שכולן שלו ולפי זה גרס בסמוך הא והא דלאשתיירי ביה:

שמעת מינה מנין הוי סימן · אע"ג דפשיטא ליה לעיל מדמשקל הוי סימן מדה ומנין נמי הוי סימן בעי לאוכוחי הכא ממתני' ולעיל (דף כד.) נמי דקתני אבל מלא שנים חייב לא קאמר ש"מ מנין הוי סימן (דלא אלימא ליה ברייתא למפשט מינה) אי נמי דמצי למדחי דמנין ותרווייהו הוי סימן:

והוא שעשוין כמגדלין · אי מנין הוי סימן במה שעשוין כמגדלין ידעינן דדרך הינח הוה ובתרי לא סגי דטבעא מכריז אבל אם מקום הוי סימן אפילו בתרי ועשוין כמגדלין ידעינן דדרך הינח הוה דאי בתרי אפי' עשוין כמגדלין לא ידעינן דדרך הינח הוה דאימור דרך נפילה הוה דאתרמי הכי א"כ לקמן מאי פריך (אר' יוחנן) מאי איריא תלתא אפי' בתרי סגי וי"ל דשפיר משני טבעא מכריז:

הא גופא קשיא · אמתני' לא פריך דמצינן למימר דג' מטבעות היינו פירוש דצבורי מעות:

רבינו חננאל

מצא פירות בכלי או כלי כמות שהוא וכו' אמרי' תנינא להא דתנו רבנן מצא כלי ולפניו פירות כיס ולפניו מעות הרי אלו שלו. מקצתן בכלי ומקצתן בקרקע חייב להכריז ואם בא ישראל ונתן סימני הכלי נוטל גם הפירות וכן כל כיוצא בהן. ורמינן עלה הא דתניא מצא דבר שאין בו סימן בצד דבר שיש בו סימן *) נוטל הדבר שיש בו סימן וזכה הלה בדבר שאין בו סימן. ופרקינן הא והא בצנא ופרי וכגון שנתרו מן הפירות בצנא ולא קשיא הא דתני חייב להכריז דמשמע שמחזיר גם הפירות בצנא דאית ליה אוגנים והן כפופות לתוכה דאמרי' האי צנא איתהפכא והני פירי אישתפוך מן הצנא (דאישתפוך) [דאשתייר] בגוה אוגנים מנעום מלהשפך בחוץ הלכך הפירות בתר צנא גרירי בא מי שנתן סימני צנא נוטל גם הפירות. והא דתני דזוכה הלה במה שבידו בצנא דלית ליה אוגנים ונמצאו הפירות בחוץ ופירות בצנא דאמרי' הני פירי דבחוץ לאו מן הצנא אישתפוך דאילו מינה אישתפוך הוו להו לאשתפוכי כולהו דהא לית לה לצנא אוגנים אלא הני פירי דבחוץ לאחרינא אינון לפיכך זכה בהם המוצאן דהא דבר שאין בו סימן נינהו. ציבורי פירות. ש"מ מנין הוי סימן. ג' מטבעות זו על גבי זו חייב להכריז. פי' כמגדלים מכוונות אבנים זו על גבי זו אין אחת עודפת על חבירתה. מפוזרין שלו הא אי הוו שלחופי משלחפי שאין מיושבות זו על גב זו אלא מקצתן עליה ומקצתן יוצאה מעליה כגון כנפי הכרובים כדגרסי' בסוף המוכר את הבית ודלמא שלחופי הוו משלחפי אהדדי ועיקרו כדמתרגמי' בתרגום ארץ ישראל שכל את ידיו שלחופינון לידוהי. אסקינן כל שאינן עשויים כמגדלים מפוזרין נינהו והרי הן שלו רויחא לתתא ומיצעא עילויה וזוטא עילוי מצעי זהו כמגדלים. בעי ר' ירמיה כשיר או כשורה או כחצובה או כסולם מהו ועלו בתיקו. פי' כשיר עגול כצמידין דמתרגמ' לה שירין. כשורה זה בצד זה. כחצובה

עין משפט נר מצוה

נ א מיי' פט"ו מהלכות אבידה הל' ב סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף יג:

נא ב מיי' שם פט"ו הלכה י סמג שם טוש"ע שם סעיף ט:

נב ג מיי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף ח:

נג ד מיי' שם הלכה ט סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף יח:

נד ה מיי' שם פט"ו הל' ג סמג שם טוש"ע שם סעיף כ:

נה ו מיי' שם פט"ו הל' טו סמג שם טוש"ע שם סעיף יט:

נו ז מיי' שם פי"ד הל' יא סמג שם:

נז ח ט מיי' שם פט"ו הלכה יד סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף יג:

[דף כג:]

נח י מיי' שם פט"ו הל' ב סמג שם טוש"ע ח"מ שם סעיף יב:

נט כ מיי' שם סמג שם טוש"ע שם סעיף יא:

ס ל מ שם סמג שם טוש"ע שם סעיף יב:

לפירוש הרי"ף והרא"ש קאי על המשנה וע"ש [לעיל כ:]

[לעיל כג:]

ב"ב קו.

הגהות הב"ח

(א) גמ' טבעא מכריז: (ב) רש"י ד"ה תני צבור וכו' ואי סימניה: (ג) ד"ה תני צבורי וכו' מנין הוא דהוי:

נושא

מצא כלי ולפניו פירות

נושא

מציאת מטבעות ערם במצבים שונים

- מפוזרות
- משלחפי שלחופי
- עשויין כמגדל

---

*) נראה דלא גרס בברייתא השניה נוטל ומכריז רק נוטל הדבר וכו' ועי' בתוס' כאן ד"ה הא גירסת רבינו ופירושו.

הגהות הגר"א

[א] גמ' רב פפא וכו'. נ"ב הרמב"ם פסק כבולהו אוקימתא דר"פ אבל דר"ז השמיטה. והרא"ש וטור פסקו גם לדר"ז: [ב] שם ואב"א הא והא דלא אשתייר בה מידי ול"ק הא דאית לה אוגנין לצנא הא דל"ל אוגנין לצנא ואב"א הא והא דל"ל אוגנין ול"ק הא דמהדרי אפיה לגבי פירי הא דלא מהדרי אפיה לגבי פירי כצ"ל (וכ"ג מהרש"א ד"ה הא וכו' דשם נגד ט' אבל הרא"ש גורס כגירסא שלנו וע"ש ובדברי רבינו בח"מ סי' רסב ס"ק כ"ה): [ג] שם א"ר חנינא כו'. נ"ב וכ"פ הרא"ש וש"פ אבל הרמב"ם השמיטה דס"ל דר"ח ור' יוחנן פליגי אליבא דר"י מגדלאה ופסק כר' יוחנן ועי' רי"ף (שמפרש כהרמב"ם ועי' ר"ן): [ד] שם (פשוט מהא חדא ד)אמר. את ד' ממלת דאמר עם ג' מלות שלפניו מוקפים בעגולים ונ"ב כהרמב"ם ל"צ לה אלא גרים אמר ר"נ כו' וסולם לא איפשיטא וחסר בש"ע כאן ועי' ברמב"ם:

באבני בית קולים מהו ת"ש דתניא מצא מעות מפוזרות הרי אלו שלו, באבני בית קולים חייב להכריז, ואלו הן אבני בית קולים: אחת מכאן ואחת מכאן ואחת על גביהן: תנו רבנן המוצא סלע בשוק ומצאו חבירו ואמר לו שלי היא חדשה היא, נירונית היא, של מלך פלוני היא, לא אמר כלום ולא עוד אלא אפילו שמו כתוב עליה לא אמר כלום לפי שאין סימן למטבע דאמר דלמא אפוקי אפקה ומאיניש אחרינא נפל: **מתני'** מצא אחר הגפה או אחר הגדר גוזלות מקושרים או בשבילין שבשדות הרי זה לא יגע בהן. מצא כלי באשפה: אם מכוסה לא יגע בו, אם מגולה נוטל ומכריז: **גמ'** מאי טעמא? דאמרינן הני אינש אצנעינהו (א) ואי שקיל להו לית להו למרייהו סימנא בגווייהו הלכך לשבקינהו עד דאתי מרייהו ושקיל להו, ואמאי, ליהוי קשר סימנא? אמר רבי אבא בר זבדא אמר רב במקשרין בכנפיהן דכולי עלמא הכי מקטרי להו, ולהוי מקום סימן? אמר רב עוקבא בר חמא במדדין, אי במדדין, מעלמא אתו ומותרין? איכא למימר מעלמא אתו ואיכא למימר איניש אצנעינהו והוה ליה ספק הינוח ואמר רבי אבא בר זבדא אמר רב כל ספק הינוח לכתחילה לא יטול ואם נטל לא יחזיר: מצא כלי באשפה מכוסה לא יגע בו, מגולה נוטל ומכריז: ורמינהו מצא כלי טמון באשפה נוטל ומכריז שכן דרך אשפה לפנות אמר רב זביד לא קשיא הא בכובי וכסי הא בסכיני והמניק: בכובי וכסי לא יגע בסכיני והמניק נוטל ומכריז. רב פפא אמר הא והא בכובי וכסי ולא קשיא כאן באשפה העשויה לפנות כאן באשפה שאינה עשויה לפנות, אשפה העשויה לפנות אבידה מדעת היא! אלא באשפה שאינה עשויה לפנות ונמלך עליה לפנותה בשלמא לרב פפא היינו דקתני שכן דרך אשפה לפנות, אלא לרב זביד מאי שכן דרך אשפה לפנות? שכן דרך אשפה לפנות לה כלים קטנים: **מתני'** מצא בגל ובכותל ישן הרי אלו שלו. מצא בכותל חדש: מחציו ולחוץ שלו, מחציו ולפנים של בעל הבית, אם היה משכירו לאחרים אפילו (ב) בתוך הבית הרי אלו שלו: **גמ'** תנא מפני שיכול לומר לו של אמוריים הן אטו אמורים מצנעי, ישראל לא מצנעי? לא צריכא

דשתיך

באבני בית קולים · מרקולים והיא שם ע"ז ולקמיה מפ' היכי עבדי: **אחת מכאן ואחת מכאן** · והשלישית אליה על זה ואליה על זה: **נירונית היא** · נירון קיסר כתוב עליה: **מתני' מצא אחר הגפה [או אחר הגדר] גוזלות מקושרין** · גפה סתימת כותל של עץ או של קנים: **גדר** · של אבנים: **לא יגע בהן** · טעמא מפ' בגמרא: **מכוסה לא יגע בו** · דאין זו אבידה שיהא מוזהר עליה בלא תוכל להתעלם דמשתמר הוא: **גמ' במדדין** · ממקום למקום: **מעלמא אתו** · ואין זה הינוח וכיון דאין בהן סימן נימא הרי אלו שלו: **ואיכא למימר איניש אצנעינהו** · הואיל ומקושרין: **ספק הינוח** · בדבר שאין בו סימן וכ"ש ודאי הינוח: **לכתחילה לא יטול** · דאי שקלת לה ליכא למרייהו סימנין למיתב בהו ויפסיד הלכך לא יטול והבעלים יזכרו ויבאו ויטלום: **ואם נטל לא יחזיר** · דהא ליכא דיהיב סימנא: **שכן דרך אשפה ליפנות** · ואי לא שקיל ליה האי השתא לכשיפנה יטלנה נכרי או ישראל חשוד הלכך אבידה היא ומוזהר עליה: **כובי וכסי** · טמונים מדעת הואי ולא יגע בהן: **סכיני והמניק** · שהן כלים קטנים אבדה הן שהשליכם שם עם האשפה שהוציאם מן הבית ולקמן פריך מאי שכן דרך אשפה לפנות: **אבידה מדעת היא** · דהוה ליה לאסוקי אדעתיה שיפנוה: **היינו דקתני שכן דרך אשפה לפנות** · שהבעלים נמלכים לפנות: **לפנות לה כלים קטנים** · מן הבית שלא מדעת: **מתני' מצא בגל** · גל אבנים מחומה שנפלה: **הרי אלו שלו** · בגמרא מפרש: **מחציו ולחוץ.** באחד מחורי כותל הסמוכים לרשות הרבים מצאה מחצי עוביו של כותל ולחוץ שלו, דאמרינן אחד מבני רשות הרבים נתנו שם ושכח ואע"ג דאמרן לעיל ספק הינוח לא יטול והאי ודאי הינוח הוא, הא מוקמי' למתני' בגמרא דשתיך טפי דאיכא יאוש בעלים: **ואפילו מצא בתוך הבית כו'** · דלא ידוע דמאן ניהו ובעליו נואשו: **גמ' תנא** · גבי גל וכותל ישן: **שיכול לומר לו** · לבעל הגל או לבעל הכותל: **של אמוריים** · שהורישו אבותינו היו: **ישראל לא מצנעי** · ומחציו ולפנים אמאי שלו הרי בעל הבית זה משתמש בה זה כמה שנים:

דשתיך

באבני בית קולים · מכאן אר"ת דאין שם ע"ז מרקולים אלא קולים כדאמרינן הכא והא דקרי ליה בעלמא מרקולים הייני חילוף קילוס דהם קורים קילוס לגנאי לשון לעג וקלס (תהלים מד) ומר הוא חילוף כמו מר דשחוטה דפרק גיד הנשה (חולין דף צד·) ומר דפרזלא דהגזל בתרא (ב"ק קיג:)*:

אחר הגפה · מקום שמשתמרות קצת אבל מלא במקום שאין משתמר כלל ודאי אבידה היא ונתייאשו הבעלים כיון שאין בה סימן ולא איירי הכא במשתמר לגמרי מדפריך בגמרא ולהוי קשר סימן כלומר ויטול ויכריז ובמקום המשתמר אפי' יש בו סימן לא יגע בו דהא תנן מצא כלי טמון באשפה לא יגע בו וביש בו סימן מיירי מדקאמר ואם מגולה נוטל ומכריז וכן לעיל (דף כד·) אמר מצא אבידה אם רוב ישראל חייב להכריז א"כ ביש בה סימן מיירי ומוקי לה בטמון באשפה ונמלך עליה לפנותה אבל אם לא נמלך לא יגע בה ולרבה דאמר מקום הוי סימן נקט דוקא גוזלות דמדדין אבל דבר אחר לא דהוי מקום סימן ויטול ויכריז כיון דאינו משתמר לגמרי ולרבה דאמר מקום לא הוי סימן נקט גוזלות לאשמועינן דאע"ג דהוי ספק הינוח דאיכא למימר דמעלמא אתו לא יגע בהן:

ואמר ר' אבא בר זבדא אמר רב ספק הינוח לכתחילה לא יטול · כדמפרש לעיל דלמא איניש אצנעינהו: **ואם** נטל לא יחזיר · יש מפרש דהיינו דוקא כשנטלה והוליכו לביתו דיש לחוש שמא באו בעלים בתוך כך ולא מצאו מה שהניחו שם ושוב לא יחזרו לבקשה לכך לא יחזיר למקום שנטל אבל אם נטלו ולא זז משם ורואה שלא באו בעלים בתוך כך יחזיר וכן יש בירושלמי עובדא ברבי אבא בר זבדא גופיה דקאמר רבי אבא בר זבדא אשכח חמרא מכוסה בחפיסה ונסביה אתא ושאיל בבי רב אמרו ליה לאו יאות עבדת אמר להו אהדריה א"ל לא דלמא אתא מריה ולא אשכחיה ומיאש מיניה ומיהו אם נטל לא יחזיר משמע רק שנטלה ואע"ג דלא הוליכה לשום מקום לא יחזיר ויש לפרש דמיירי הכא בספק אבידה דאפי' הניחה בעלים שם מדעת דומה ששכחוהו דבלא משתמר כ"א קצת מיירי דומיא דמתני' דעל מתני' קאי רבי אבא ולכך אם נטל לא יחזיר דהשתא אבידה היא ושכחוה הבעלים וכיון שאם היה יודע שהיא אבידה היה מחויב בהשבתה בלא שום הגבהה אם הוא יודע של מי הוא דכיון שהוא משתמר קצת לא יתייאשו הבעלים היכא דהגביה הוי מחויב בשמירתה מספק לרבה הוי שומר חנם ולרב יוסף שומר שכר עד שתבא ליד הבעלים ולא דמי לזקן ואינה לפי כבודו דאמר רבה בפרקין* הכישה נתחייב בה ואמרינן בהמוכר את הספינה (ב"ב דף פח·) איסור דאמר רבה בבעלי חיים דאקנייה נגרי בריית' אבל בשאר דברים לא הייני משום דזקן לא מחייב בהשבה כלל ולכך כי יחזיר למקומה אינו חייב בשמירתה וכן ללוחית דפרק הספינה (שם דף פז:) לא מחייב כלל בנטילה דאבידה מדעת היא ואינו חייב כלל בהשבתה אבל הכא אם היה יודע שהיא אבידה היה חייב ליקחנה ולהשיבה לבעלים אם היה יודע של מי (ג) הם עתה שהוא ספק אם הגביה חייב בשמירתה כדין אבידה ממש וכן משמע בפרק הספינה (שם) דקאמר ללוחית אבידה מדעת היא משמע דאם לא היתה אבידה מדעת א"ש דמחייב בנטילתה ועובדא דירושלמי דקאמר דאימור אתא מריה ולא אשכחיה מיירי שמצאו במקום שמשתמר לגמרי שלא היתה אבידה ואינה בת השבה ולכך אי לא הוה לן למיחש לאתא מריה יחזיר שפיר וכן משמע דסתם חפיסה יש בו סימן ואי לא הוה משתמר לגמרי א"כ שפיר עשה שנטלה ואמאי אמר דלאו יאות עבד וכן הא דתניא לקמן (דף לא·) מצא טלית או קורדום בצד גדר אין זו אבידה ולא יגע בו אפילו יש בו סימן מיירי במקום המשתמר אי נמי התם לדעת הונח שם ולא יגע בו אפילו יש בו סימן דדרך פועלים שמניחים טליתן או קורדומם בצד גדר של אותה שדה ולפירוש רש"י דפירש דלא יחזיר דליכא איניש דיהיב סימנא קשה דפשיטא דלא יחזירנו לשום אדם שאינו יודע מי הם הבעלים כיון שאין בו סימן:

דשתיך

סא א ב מיי' פט"ו מהל' אבדה הלכה ב סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף יב:

[ועי' תוס' סנהדרין סד. ד"ה מרקולים ועי' תוס' ע"ז נ. ד"ה אבני]

סב ג ד מיי' שם פי"ד הלכה י סמג שם טוש"ע שם סעיף יג:

סג ה מיי' שם פט"ו הל' ו ועיין בהשגות ובמ"מ סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רס סעיף י:

סד ו מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף יא:

סה ז ח מיי' שם הל' ו טוש"ע שם סעיף י:

סו ט מיי' שם הל"א ופי' בהשגות טוש"ע שם סעיף ט:

סז י מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף יח:

סח כ מיי' שם פי"א הל' ו סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף ד:

סט ל מיי' שם פט"ו הלכה ז טוש"ע ח"מ סי' רס סעיף יא:

ע מ נ מיי' שם פט"ז הלכה ג ועיין בהשגות ובמגיד משנה סמג שם טוש"ע שם סעיף ח:

לפי דברי מהרש"ל ד"ה אם היה הוא פי'

עא ס מיי' שם פט"ז הל' יח ועיין בהשגות ובמ"מ טוש"ע שם סעיף ג:

נושא
הסבר הא דקתני "לא יגע בהן" בדין מציאת גוזלות מקושרים

מבנה
"גפה" "גדר"

נושא
מצא כלי באשפה

מבנה
△ תשובות ליישוב סתירה במקורות בדין מציאת כלי טמון באשפה

נושא
מציאה שנמצאת:
- בכותל ישן
- בכותל חדש

רבינו חננאל

כתבובה זה למעלה מזה במקום *) מרודד. כמולם נתונים כסדר בארץ והפרש ביניהן. היכי מכריז אם היו עשויים כמגדלים. אמר רבינא מטבעא מכריז ויבא בעליהם ויתן סימנם ויטלם. אבני בית קולים בית ע"ז שמה מרקולים עבודתו גרימת אבנים ועיקרו ג' אבנים שתים זו כנגד זו ואחד על גביהם. ואם מצא מטבעות כי האי גוונא חייב להכריז: ת"ר המוצא סלע בשוק ואמר לו חבירו שלי היא נירונית היא פי' כמטבע נירון קיסר היא כו' עד ולא עוד אפי' שמו כתוב עליה לא אמר כלום שאין סימן למטבע דאמרי' אפוקי אפקה ומאחרינא נפל: מתני' מצא אחר הגפה. פי' הגפה סגירה מלשון יגיפו הדלתות וכדתנן מן האגף ולפנים. גוזלות מקושרות או בשבילין שבשדות הרי זה לא יגע בהן ואוקימנא בדלית בהו סימן ובמדדין דאיכא למימר מעלמא אתו ואיכא למימר איניש אצנעינהו הוי ליה ספק הינוח וכל ספק הינוח לכתחלה לא יטול ואם נטל לא יחזיר. תלמוד ארץ ישראל ר' אבא בר זבדא אשכח חמר מכוסה בחפיסה ונסביה אתא שאיל לרב אמר ליה לא עבדת יאות אמר ליה אהדריה אמר ליה לא דנימר אתא מריה ולא אשכחיה ונתיאש מיניה. פי' מדדין מהלכין מעט מעט כדכתיב אדדם עד בית אלהים. ותנן נמי האשה מדדה את בנה. מצא כלי טמון באשפה לא יגע בו. איני והתניא נוטל ומכריז. ופריק רב זביד לא קשיא מתני' בכובי וכסי דמצנעי להו אינשי. בהמנק וסכין דאיכא למימר בטאטא שקלינהו בהדי עפרא דביתא ושדינהו לאשפה ולא ידע שכן דרך בני אדם לכבד הבית ולהשליך העפר לאשפה. פי' המנק כלי שיש בו שני ראשים כגון המזלג שיש לו ג' שינים ודרך בני יון להחזיק חתיכת הבשר ולחתוך עם הסכין ולאכול נוטל זה שחתך ונותנו לתוך פיו ואין ידיו נוגעות בבשר כלל מפני הזוהמא

[ע"ז נ.]

[לעיל כ: כג:]

[לקמן לו:]

[לעיל כד.]

[עי' תוס' ב"ב כד. ד"ה הדעתא]

[גי' ר"ח והרא"ש כגי' רש"י אפילו מצא בכיסה לקמן כו.]

[לקמן נג:]

הגהות הב"ח

(א) גמ' הני אינשי אצנעינהו הכא ולאי: (ב) שם במשנה אפילו מצא בתוך הבית: (ג) תוס' ד"ה ואם וכו' אם היה יודע של מי הוא עתה:

---

*) עי' בערוך ערך תלג א' שכתב זה למעלה מזה במקום מורד עכ"ל ונראה שכן צ"ל גם כאן בדברי רבינו ועי"ש עוד פי' אחר.